

Αίτηση προδικαστικής αποφάσεως

Ημερομηνία καταθέσεως:

4 Ιουνίου 2020

Αιτούν δικαστήριο:

Augstākā tiesa (Senāts) (Ανώτατο Δικαστήριο, Λεττονία)

Ημερομηνία της αποφάσεως του αιτούντος δικαστηρίου:

3 Ιουνίου 2020

Αναιρεσείουσα:

SIA Sātiņi-S

Αναιρεσίβλητη:

Lauku atbalsta dienests (υπηρεσία στήριξης της αγροτικής οικονομίας, Λεττονία)

[*παραλειπόμενα*]

Administratīvo lietu departaments (τμήμα διοικητικών διαφορών)

To Latvijas Republikas Senāts (Ανώτατο Δικαστήριο της Δημοκρατίας της Λεττονίας)

ΑΠΟΦΑΣΗ

[*παραλειπόμενα*] 3 Ιουνίου 2020

[*παραλειπόμενα*] [σύνθεση του αιτούντος δικαστηρίου]

εξέτασε κατά την έγγραφη διαδικασία την ασκηθείσα από την SIA Sātiņi-S αίτηση αναιρέσεως κατά της αποφάσεως του Administratīvā apgabaltiesa (περιφερειακού διοικητικού εφετείου) της 26ης Μαρτίου 2018, εκδοθείσας στο πλαίσιο διοικητικής διαφοράς που είχε ανακύψει κατόπιν προσφυγής ασκηθείσας από την εν λόγω εταιρεία, με την οποία ζητούσε να υποχρεωθεί η Lauku atbalsta dienests (υπηρεσία στήριξης της αγροτικής οικονομίας, Λεττονία) να της καταβάλει αποζημίωση λόγω της απαγόρευσης εγκατάστασης φυτειών βακκίνιου σε τυρφώνες που βρίσκονται σε προστατευόμενες φυσικές περιοχές.

Αντικείμενο και πραγματικά περιστατικά της κύριας δίκης

1. Το 2002, η [νυν] αναιρεσείουσα [(στο εξής: αναιρεσείουσα)] απέκτησε τα ακίνητα «Liegumi» [(«προστατευόμενες περιοχές»)] και «Centri» [(«κέντρα»)]. Τα ακίνητα αυτά έχουν έκταση 7,7 εκταρίων τύρφης. Τα εν λόγω ακίνητα βρίσκονται σε προστατευόμενη φυσική περιοχή και σε ζώνη διατήρησης ευρωπαϊκού ενδιαφέροντος που υπάγεται στο δίκτυο Natura 2000 (στο εξής: περιοχή του δικτύου Natura 2000).

Σύμφωνα με το σημείο 16. 12 του Ministru kabineta 2010. gada 16. marta noteikumi Nr. 264 «Ipaši aizsargājamo dabas teritoriju vispārējie aizsardzības un izmantošanas noteikumi» (διάταγμα αριθ. 264 του υπουργικού συμβουλίου, της 16ης Μαρτίου 2010, σχετικά με τις γενικές διατάξεις για την προστασία και τη χρήση ειδικών ζωνών διατήρησης, στο εξής: διάταγμα αριθ. 264), απαγορεύεται η εγκατάσταση φυτειών βακκίνιου σε τυρφώνες που βρίσκονται σε προστατευόμενες φυσικές περιοχές.

Στις 2 Φεβρουαρίου 2017, η αναιρεσείουσα υπέβαλε αίτηση στην υπηρεσία στήριξης της αγροτικής οικονομίας ζητώντας να της καταβληθεί αποζημίωση λόγω περιορισμού της οικονομικής δραστηριότητας στην τύρφη επί των ακινήτων της, τα οποία βρίσκονται σε περιοχή του δικτύου Natura 2000 κατά τα έτη 2015 και 2016.

Με απόφαση της 28ης Φεβρουαρίου 2017, η υπηρεσία στήριξης της αγροτικής οικονομίας απέρριψε την αίτηση αποζημίωσης λόγω περιορισμού της οικονομικής δραστηριότητας που υπέβαλε η αναιρεσείουσα. Σύμφωνα με την εν λόγω υπηρεσία, η σχετική νομοθεσία δεν προβλέπει την καταβολή αποζημίωσης λόγω της απαγόρευσης εγκατάστασης φυτειών βακκίνιου σε τυρφώνες και, συνεπώς, δεν υπάρχει νομική βάση που να επιτρέπει τη χορήγηση της ζητηθείσας αποζημίωσης στην αναιρεσείουσα.

2. Η αναιρεσείουσα επεδίωξε δικαστικώς να υποχρεωθεί η καθής να της καταβάλει αποζημίωση λόγω του περιορισμού της οικονομικής δραστηριότητάς της. Επιληφθέν εφέσεως κατά της πρωτόδικης αποφάσεως, το Administratīvā apgabaltiesa (περιφερειακό διοικητικό εφετείο, Λεττονία) απέρριψε την προσφυγή. Η απόφαση που εκδόθηκε από το εν λόγω δικαστήριο βασίζεται, όπως και η προσβαλλόμενη απόφαση, στο κάτωθι παρατιθέμενο σκεπτικό.

2.1 Το άρθρο 2, παράγραφος 2, του Likums «Par kompensāciju par saimnieciskās darbības ierobežojumiem aizsargājamās teritorijās» (νόμου περί αποζημιώσεως λόγω των περιορισμών των οικονομικών δραστηριοτήτων σε προστατευόμενες περιοχές) προβλέπει ότι καταβάλλεται ετήσια ενίσχυση λόγω των περιορισμών των οικονομικών δραστηριοτήτων στις ζώνες διατήρησης ευρωπαϊκού ενδιαφέροντος που υπάγονται στο δίκτυο Natura 2000, σύμφωνα με τις διαδικασίες που προβλέπονται στη νομοθεσία για τη χορήγηση ενίσχυσης για τη γεωργική ανάπτυξη, με χρήση σχετικών κονδυλίων της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

2.2 Οι κρατικές ενισχύσεις για την ανάπτυξη του γεωργικού και δασοκομικού τομέα χορηγούνται σύμφωνα με τις διαδικασίες που προβλέπονται στο Ministru

kabineta 2015. gada 7. aprīļa noteikumi Nr. 171 «Noteikumi par valsts un Eiropas Savienības atbalsta piešķiršanu, administrēšanu un uzraudzību vides, klimata un lauku ainavas uzlabošanai 2014.-2020. gada plānošanas periodā» (διάταγμα αριθ. 171 του υπουργικού συμβουλίου, της 7ης Απριλίου 2015, σχετικά με τους κανόνες χορήγησης, διαχείρισης και ελέγχου των ενισχύσεων από το κράτος και την Ευρωπαϊκή Ένωση, που σκοπούν στη βελτίωση του φυσικού περιβάλλοντος, του κλίματος και του αγροτικού περιβάλλοντος κατά την περίοδο του προγράμματος 2014-2020, στο εξής: διάταγμα αριθ. 171). Σχετικά με τη χορήγηση ενίσχυσης στο πλαίσιο των «αντισταθμιστικών πληρωμών για τις δασικές εκτάσεις του δικτύου Natura 2000», το διάταγμα αριθ. 171 προβλέπει, στο άρθρο 56, ότι η επιλέξιμη περιοχή για την καταβολή της ενίσχυσης στο πλαίσιο του μέτρου αυτού πρέπει να είναι δασική περιοχή (**εξαιρουμένων των τυρφώνων**). Κατά συνέπεια, το διάταγμα αριθ. 171 προβλέπει αντισταθμιστικές πληρωμές για τις περιοχές του δικτύου Natura 2000, αλλά δεν προβλέπει την καταβολή αποζημίωσης λόγω του περιορισμού της οικονομικής δραστηριότητας σε τύρφη.

2.3 Το άρθρο 6, παράγραφος 1, του κανονισμού (ΕΕ) 1305/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 17ης Δεκεμβρίου 2013, για τη στήριξη της αγροτικής ανάπτυξης από το Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο Αγροτικής ανάπτυξης (ΕΓΤΑΑ) και την κατάργηση του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1698/2005 του Συμβουλίου (στο εξής: κανονισμός 1305/2013), ορίζει ότι το ΕΓΤΑΑ ενεργεί στα κράτη μέλη μέσω προγραμμάτων αγροτικής ανάπτυξης. Κατά το άρθρο 10 του προμνησθέντος κανονισμού, τα κράτη μέλη υποβάλλουν στην Επιτροπή πρόταση για κάθε πρόγραμμα αγροτικής ανάπτυξης, η οποία περιέχει τις πληροφορίες που αναφέρονται στο άρθρο 8 και κάθε πρόγραμμα αγροτικής ανάπτυξης εγκρίνεται από την Επιτροπή με εκτελεστική πράξη. Το πρόγραμμα αγροτικής ανάπτυξης της Λεττονίας για τα έτη 2014-2020 προβλέπει ότι μπορεί να ληφθεί βοήθεια, εάν στις περιοχές του δικτύου Natura 2000 ή στις μικρές προστατευόμενες περιοχές που βρίσκονται σε δασικές εκτάσεις (**εξαιρουμένων των τυρφώνων**) επιβάλλονται περιορισμοί στις δραστηριότητες δασικής εκμετάλλευσης. Συνεπώς, σύμφωνα με την κατανομή των κονδυλίων της Ευρωπαϊκής Ένωσης για τα έτη 2014-2020, η Επιτροπή ενέκρινε για τη Λεττονία πρόγραμμα αγροτικής ανάπτυξης που προέβλεπε χορηγήσεις ενισχύσεων για συγκεκριμένους περιορισμούς της οικονομικής δραστηριότητας σε δασικές εκτάσεις, αλλά όχι στους τυρφώνες. Το πρόγραμμα δεν προβλέπει τη χορήγηση ενίσχυσης λόγω των περιορισμών που επιβάλλονται στη γεωργική δραστηριότητα στους τυρφώνες που βρίσκονται σε περιοχές του δικτύου Natura 2000.

2.4 Επιπροσθέτως, κατά τον χρόνο που η αναιρεσείουσα απέκτησε τα ακίνητα, είχαν επιβληθεί, σύμφωνα με τη σχετική νομοθεσία, περιορισμοί στην εγκατάσταση φυτειών βακκίνιου σε τυρφώνες. Κατά την απόκτηση των εν λόγω ακινήτων, η αναιρεσείουσα γνώριζε ότι αυτά βρίσκονταν σε προστατευόμενη φυσική περιοχή και, επομένως, γνώριζε και τους περιορισμούς που ίσχυαν για την περιοχή αυτή.

3. Η αναιρεσείουσα άσκησε αίτηση αναιρέσεως προβάλλοντας ότι, σύμφωνα με το άρθρο 30, παράγραφος 6, στοιχείο α', του κανονισμού 1305/2013, επιλέξιμες για ενισχύσεις είναι οι δασικές περιοχές που υπάγονται στο δίκτυο Natura 2000, σύμφωνα με τις οδηγίες 92/43/ΕΟΚ και 2009/147/ΕΚ. Ο κανονισμός δεν προβλέπει εξαιρέσεις για τυρφώνες.

4. Λαμβάνοντας υπόψη τα ανωτέρω, στην υπό κρίση διαφορά πρέπει να διευκρινιστεί κατά πόσον μπορεί να καταβληθεί αποζημίωση στην αναιρεσείουσα λόγω των περιορισμών που επιβάλλονται στην άσκηση οικονομικής δραστηριότητας στους τυρφώνες που υπάγονται στο δίκτυο Natura 2000.

Σχετική νομοθεσία της Ευρωπαϊκής Ένωσης και εθνική νομοθεσία

5. Νομοθεσία της Ευρωπαϊκής Ένωσης:

5.1 Κανονισμός (ΕΕ) 1305/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 17ης Δεκεμβρίου 2013, για τη στήριξη της αγροτικής ανάπτυξης από το Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο Αγροτικής Ανάπτυξης (ΕΓΤΑΑ) και την κατάργηση του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1698/2005 του Συμβουλίου.

Αιτιολογική σκέψη 24: [«]Η στήριξη θα πρέπει να εξακολουθήσει να παρέχεται στους γεωργούς και στους δασοκαλλιεργητές ώστε να βοηθηθούν στην αντιμετώπιση ειδικών μειονεκτημάτων στις σχετικές περιοχές που απορρέουν από την εφαρμογή της οδηγίας 2009/147/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου και της οδηγίας 92/43/ΕΟΚ του Συμβουλίου, ώστε να συμβάλλουν στην αποτελεσματική διαχείριση των περιοχών του δικτύου Natura 2000 [...][»].

Άρθρο 30[,] Ενισχύσεις στο πλαίσιο του Natura 2000 και της οδηγίας πλαισίου για τα ύδατα [:]

[«]1. Η στήριξη βάσει του παρόντος μέτρου παρέχεται ετησίως και ανά εκτάριο γεωργικής έκτασης ή ανά εκτάριο δάσους, προκειμένου να αποζημιωθούν οι δικαιούχοι για τις πρόσθετες δαπάνες και για την απώλεια εισοδήματος που απορρέουν από τα μειονεκτήματα των σχετικών περιοχών, τα οποία σχετίζονται με την εφαρμογή της οδηγίας 92/43/ΕΟΚ και της οδηγίας 2009/147/ΕΚ και της οδηγίας πλαίσιο για τα ύδατα.

[...]

6. Είναι επιλέξιμες για ενισχύσεις οι ακόλουθες περιοχές:

α) οι γεωργικές και δασικές περιοχές που υπάγονται στο δίκτυο Natura 2000, σύμφωνα με τις οδηγίες 92/43/ΕΟΚ και 2009/147/ΕΚ·

[...][»]

5.2 Παράρτημα I της οδηγίας 92/43 / ΕΟΚ του Συμβουλίου, της 21ης Μαΐου 1992, για τη διατήρηση των φυσικών οικοτόπων καθώς και της άγριας πανίδας και χλωρίδας.

5.3 Άρθρο 17 του Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης [:]

[«]Κάθε πρόσωπο δικαιούται να είναι κύριος των νομίμως κτηθέντων αγαθών του, να τα χρησιμοποιεί, να τα διαθέτει και να τα κληροδοτεί. Κανείς δεν μπορεί να στερείται την ιδιοκτησία του, παρά μόνον για λόγους δημόσιας ωφέλειας, στις περιπτώσεις και υπό τις προϋποθέσεις που προβλέπονται στο νόμο και έναντι δίκαιης και έγκαιρης αποζημίωσης για την απώλειά της. Η χρήση των αγαθών μπορεί να υπόκειται σε περιορισμούς από το νόμο, εφόσον αυτό είναι αναγκαίο προς το γενικό συμφέρον. [»]

6. Εθνική νομοθεσία:

6.1 Διάταγμα αριθ. 264 του συμβουλίου υπουργών, της 16ης Μαρτίου 2010, σχετικά με τις γενικές διατάξεις για την προστασία και τη χρήση ειδικών ζωνών διατήρησης [:]

[«]16. Στις προστατευόμενες φυσικές περιοχές απαγορεύεται:

[...]

16.12. η εγκατάσταση φυτειών βακκίνιου στους τυρφώνες: [...][»]

6.2 Διάταγμα αριθ. 171 του συμβουλίου υπουργών, της 7ης Απριλίου 2015, σχετικά με τους κανόνες χορήγησης, διαχείρισης και ελέγχου των ενισχύσεων από το κράτος και την Ευρωπαϊκή Ένωση, που σκοπούν στη βελτίωση του φυσικού περιβάλλοντος, του κλίματος και του αγροτικού περιβάλλοντος κατά την περίοδο του προγράμματος 2014-2020

Άρθρο 56: [«]Η επιλέξιμη έκταση για ενισχύσεις στο πλαίσιο του μέτρου αυτού είναι η δασική περιοχή (*εξαιρουμένων των τυρφώνων*) η οποία:

56.1. περιλαμβάνεται στον κατάλογο των ζωνών διατήρησης ευρωπαϊκού ενδιαφέροντος (στο εξής: δίκτυο Natura 2000) σύμφωνα με το άρθρο 30, παράγραφος 6, στοιχείο α', του κανονισμού 1305/2013 και καθορίζεται σύμφωνα με τον likums "Par īpaši aizsargājamām dabas teritorijām" (νόμο για τις ειδικές ζώνες διατήρησης):

[...]

Άρθρο 58: [«]Ενίσχυση μπορεί να χορηγηθεί, εάν η δηλωθείσα έκταση που είναι επιλέξιμη για ενίσχυση είναι τουλάχιστον ενός εκταρίου, αποτελείται από αγροκτήματα έκτασης τουλάχιστον 0,1 εκταρίου και η ελάχιστη έκταση

στην οποία επιβάλλεται κάποιο είδος περιορισμού σε αγρόκτημα έχει έκταση τουλάχιστον 0,1 εκταρίου, και εάν τα προμνησθέντα αγροκτήματα μπορούν να ταυτοποιηθούν με χαρτογράφηση, περιλαμβάνονται στο σύστημα ηλεκτρονικής αναζήτησης της υπηρεσίας στήριξης της αγροτικής οικονομίας και ισχύει γι' αυτά, από την 1η Μαρτίου του τρέχοντος έτους, σύμφωνα με τις διατάξεις για την προστασία και τη χρήση ειδικών ζωνών διατήρησης ή για την προστασία ειδών και βιοτόπων, οποιοσδήποτε από τους ακόλουθους περιορισμούς στην οικονομική δραστηριότητα:

58.1 απαγόρευση δραστηριοτήτων δασικής εκμετάλλευσης·

58.2 απαγόρευση άσκησης δραστηριοτήτων κύριας υλοτόμησης και αραίωσης·

58.3 απαγόρευση άσκησης δραστηριοτήτων κύριας υλοτόμησης·

58.4 απαγόρευση κοπής δένδρων.[>]

Λόγοι για τους οποίους υφίστανται αμφιβολίες ως προς την ερμηνεία του ενωσιακού δικαίου

7. Από την αιτιολογική σκέψη 24 και το άρθρο 30, παράγραφος 1, του κανονισμού 1305/2013, προκύπτει ότι σκοπός των αποζημιώσεων για τις περιοχές του δικτύου Natura 2000 είναι η παροχή βοήθειας στους δικαιούχους, προκειμένου να αντιμετωπίσουν συγκεκριμένους περιορισμούς και να αντισταθμιστούν οι πρόσθετες δαπάνες και η απώλεια εισοδήματος που έχουν υποστεί ως συνέπεια των μειονεκτημάτων που απορρέουν από την εφαρμογή των οδηγιών 92/43/ΕΟΚ και 2009/147/ΕΚ και της οδηγίας-πλαίσιο για τα ύδατα στις εν λόγω περιοχές.

Παρότι, καταρχάς, εναπόκειται στα κράτη μέλη να αποφασίσουν, κατά την κατάρτιση του προγράμματος αγροτικής ανάπτυξης, με ποιον συγκεκριμένο τρόπο πρέπει να εφαρμοστούν τα μέτρα για την επίτευξη των στόχων που ορίζονται στον κανονισμό 1305/2013, οι περιορισμοί που επιβάλλουν τα κράτη μέλη δεν πρέπει να ακυρώνουν τον αντισταθμιστικό σκοπό του συστήματος ενισχύσεων Natura 2000 (βλ. απόφαση του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης, της 30ής Μαρτίου 2017, *Lingurár*, C-315/16, ECLI:EU:C:2017:244).

Επιπροσθέτως, η χορήγηση ενίσχυσης για τις περιοχές του δικτύου Natura 2000 πρέπει να εξεταστεί λαμβανομένου υπόψη και του άρθρου 17 του Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης, καθώς το δικαίωμα στην ιδιοκτησία περιλαμβάνει και το δικαίωμα χρήσης των κτηθέντων αγαθών και το δικαίωμα δίκαιης αποζημίωσης.

8. Οι τυρφώνες αντιπροσωπεύουν περίπου το 4 % του εδάφους της Λεττονίας (σύμφωνα με ορισμένες πηγές, το ποσοστό αυτό ανέρχεται ακόμη και στο 10 %). Η καλλιέργεια των βακκίνιων σε τυρφώνες είναι ένα είδος καλλιέργειας φρούτων.

Όπως επισημαίνεται σε μια μελέτη προσβάσιμη στο κοινό: «Επί του παρόντος, ένας από τους τρόπους για να συνεχιστεί η οικονομική εκμετάλλευση των αγροκτημάτων που βρίσκονται σε τυρφώνες, στους οποίους έχει παύσει η εξόρυξη ορυκτών, είναι η καλλιέργεια μούρων σε βιομηχανική κλίμακα, με την παραγωγή ενός εξαγωγίμου προϊόντος, είτε μούρων είτε επεξεργασμένων προϊόντων που παράγονται από μούρα. Σύμφωνα με στατιστικά στοιχεία που δημοσίευσε η υπηρεσία στήριξης της αγροτικής οικονομίας, το 2016, ζητήθηκε η καταβολή εφάπαξ αποζημιώσεων για έκταση 142 εκταρίων, τα οποία προορίζονταν για την καλλιέργεια του αμερικανικού κράνμπερι (μακρόκαρπου βακκίνιου) και 250 εκταρίων για την καλλιέργεια μύρτιλλου (μπλε βατόμουρου), αλλά δεν ζητήθηκαν ενισχύσεις για εκτάσεις που προορίζονται για την καλλιέργεια του κόκκινου βατόμουρου (μυρτίδιου) ή του αγριοβατόμουρου. Είναι γνωστό ότι τα αγροκτήματα στα οποία καλλιεργούνται βακκίνια καταλαμβάνουν μεγαλύτερες εκτάσεις, αλλά, είτε λόγω της χρήσης γης είτε για κάποιον άλλον λόγο, δεν ζητήθηκαν ενισχύσεις γι' αυτά και, συνεπώς, δεν υπάρχουν σχετικά στατιστικά στοιχεία.» (Διαθέσιμη στον ιστότοπο: [http://www.silava.lv/userfiles/file/Projektu% 20parskati/2016_Lazdina_LVM_kudra.pdf](http://www.silava.lv/userfiles/file/Projektu%20parskati/2016_Lazdina_LVM_kudra.pdf), σελ. 15).

Δεδομένου ότι μεγάλο μέρος των περιοχών του δικτύου Natura 2000 της Λεττονίας καλύπτονται επίσης από τυρφώνες (παράρτημα του νόμου για τις ειδικές ζώνες διατήρησης), το Senāts (Ανώτατο Δικαστήριο) διερωτάται, εάν ο πλήρης αποκλεισμός αυτών των περιοχών από το καθεστώς των αντισταθμιστικών πληρωμών του δικτύου Natura 2000 αντιτίθεται στον σκοπό που επιδιώκεται με τις εν λόγω αντισταθμιστικές πληρωμές.

Σχετικά με τις ζώνες

9. Το άρθρο 30, παράγραφος 6 στοιχείο α), του κανονισμού αριθ. 1305/2013 προβλέπει ότι είναι επιλέξιμες για ενισχύσεις οι γεωργικές και δασικές περιοχές που υπάγονται στο δίκτυο Natura 2000, σύμφωνα με τις οδηγίες 92/43/ΕΟΚ και 2009/147/ΕΚ.

Το παράρτημα I της οδηγίας 92/43/ΕΟΚ, το οποίο καθορίζει τα είδη των φυσικών οικοτόπων ευρωπαϊκού ενδιαφέροντος, για τη διατήρηση των οποίων πρέπει να καθοριστούν ειδικές ζώνες διατήρησης, περιλαμβάνει επίσης τους τυρφώνες και, ιδίως, τους δασώδεις τυρφώνες.

Δεν υπάρχει αμφιβολία ότι η απαγόρευση εγκατάστασης φυτειών βακκίνιου σε τυρφώνες, η οποία προβλέπεται στο σημείο 16.[1]2 του διατάγματος αριθ. 264, περιορίζει το δικαίωμα του ιδιοκτήτη να χρησιμοποιεί ελεύθερα την ιδιοκτησία του, καθώς και να αποκτά εισόδημα που σχετίζεται με την οικονομική δραστηριότητα για την οποία έχει επιβληθεί ο περιορισμός.

Σύμφωνα με το διάταγμα αριθ. 171, στο πλαίσιο του μέτρου «πληρωμές του συστήματος Natura 2000 και της οδηγίας πλαίσιο για τα ύδατα», εφαρμόζεται το επιμέρους μέτρο «αντισταθμιστική πληρωμή για δασικές περιοχές του δικτύου

Natura 2000». Σύμφωνα με το άρθρο 56 του διατάγματος αριθ. 171, η περιοχή που είναι επιλέξιμη για ενίσχυση, σύμφωνα με το εν λόγω μέτρο, πρέπει να είναι δασική έκταση (εξαιρουμένων των τυρφώνων). Συνεπώς, το κράτος περιόρισε τη δυνατότητα χορήγησης αποζημιώσεων για τις περιοχές του δικτύου Natura 2000, πρώτον, προβλέποντας τη σχετική δυνατότητα μόνο για τις δασικές περιοχές και, δεύτερον, αποκλείοντας από τις περιοχές αυτές τους τυρφώνες που βρίσκονται σε αυτές. Κατά συνέπεια, δεν προβλέπεται στο διάταγμα αριθ. 171 αποζημίωση λόγω των περιορισμών της οικονομικής δραστηριότητας σε τυρφώνες που περιλαμβάνονται στο δίκτυο Natura 2000.

Σχετικά με τα είδη της οικονομικής δραστηριότητας

10. Ομοίως, από το άρθρο 30, παράγραφος 6, στοιχείο α', του κανονισμού 1305/2013 προκύπτει ότι, σύμφωνα με [το σύστημα] πληρωμών στο πλαίσιο του Natura 2000, η αντισταθμιστική πληρωμή αφορά μόνο ορισμένες περιοχές, δηλαδή γεωργικές ή δασικές περιοχές. Ωστόσο, από τη διάταξη αυτή δεν προκύπτει ότι η αντισταθμιστική πληρωμή περιορίζεται μόνο σε ορισμένα είδη οικονομικής δραστηριότητας, δηλαδή στις γεωργικές ή δασικές δραστηριότητες.

Το άρθρο 58 του διατάγματος αριθ. 171 προβλέπει ότι η ενίσχυση μπορεί να ληφθεί μόνο σε περίπτωση που επιβληθούν περιορισμοί στις δραστηριότητες δασικής εκμετάλλευσης. Εντούτοις, είναι δυνατή και η πραγματοποίηση γεωργικών δραστηριοτήτων σε τυρφώνες που βρίσκονται σε δασικές εκτάσεις, με εγκατάσταση φυτειών βακκίνιου.

11. Σύμφωνα με την εθνική νομοθεσία, όσοι κατέχουν τυρφώνες σε περιοχή του δικτύου Natura 2000, στην πραγματικότητα, αποκλείονται τελείως από το σύστημα πληρωμών του δικτύου Natura 2000 και δεν χορηγείται σε αυτούς καμία αποζημίωση για τους περιορισμούς που έχουν επιβληθεί στις περιοχές αυτές.

Λαμβανομένων υπόψη των ανωτέρω και του γεγονότος ότι από τις διατάξεις του κανονισμού 1305/2013 δεν προκύπτει με σαφήνεια ποιοι περιορισμοί εμπίπτουν στο πεδίο διακριτικής ευχέρειας που διαθέτουν τα κράτη μέλη σχετικά με την επιβολή περιορισμών στις πληρωμές που πραγματοποιούνται στο πλαίσιο του συστήματος Natura 2000, το Senāts (Ανώτατο Δικαστήριο) διατηρεί αμφιβολίες σχετικά με το εάν ένα κράτος μέλος έχει το δικαίωμα: 1) να θεσπίσει νόμο, βάσει του οποίου αποκλείονται τελείως από τις ενισχύσεις που παρέχονται για τις περιοχές του δικτύου Natura 2000 οι τυρφώνες που βρίσκονται στις περιοχές αυτές και 2) να περιορίσει τη δυνατότητα λήψης της ενίσχυσης, προβλέποντας ότι η εν λόγω ενίσχυση μπορεί να χορηγηθεί μόνο, για συγκεκριμένη περιοχή, λόγω των περιορισμών που επιβλήθηκαν σε συγκεκριμένο είδος οικονομικής δραστηριότητας.

12. Στην υπό κρίση υπόθεση, η αναιρεσείουσα γνώριζε, όταν απέκτησε την κυριότητα των εν λόγω ακινήτων, ότι σε αυτά περιλαμβάνονταν [προστατευόμενη] φυσική περιοχή. Ομοίως, όταν η αναιρεσείουσα απέκτησε την κυριότητα των εν λόγω ακινήτων, είχε ήδη επιβληθεί περιορισμός της

οικονομικής δραστηριότητας, σχετικά με την εγκατάσταση φυτειών βακκίνιου σε τυρφώνες.

Το άρθρο 17 του Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης προβλέπει ότι κανείς δεν μπορεί να στερείται την ιδιοκτησία του, παρά μόνον για λόγους δημόσιας ωφέλειας, στις περιπτώσεις και υπό τις προϋποθέσεις που προβλέπονται στο νόμο και έναντι δίκαιης και έγκαιρης αποζημίωσης για την απώλειά της.

Αν και στο δικαίωμα ιδιοκτησίας περιλαμβάνεται και το δικαίωμα χρήσης των κτηθέντων αγαθών, καθώς και η επιδίωξη του μεγαλύτερου δυνατού οικονομικού οφέλους, κατά την απόκτηση του ακινήτου, ο ιδιοκτήτης πρέπει να λαμβάνει υπόψη τους διάφορους περιορισμούς στους οποίους αυτό υπόκειται και να γνωρίζει ότι δεν θα μπορεί να αποφασίζει ανά πάσα στιγμή να χρησιμοποιεί το ακίνητο σύμφωνα με τα σχέδιά του. Κατά την απόκτηση ενός ακινήτου που υπόκειται σε περιορισμούς, ο ιδιοκτήτης έχει την ευκαιρία να προγραμματίσει εκ των προτέρων για ποιους σκοπούς το αποκτά. Συνεπώς, κατά την άποψη του Senāts (Ανώτατου Δικαστηρίου), κατά την απόκτηση των ακινήτων, η αναιρεσείουσα έπρεπε να λάβει υπόψη τον περιορισμό σχετικά με την εγκατάσταση φυτειών βακκίνιου σε τυρφώνες. Κατ' επέκταση, η αναιρεσείουσα δεν έχει δικαίωμα να αξιώσει εκ των υστέρων αποζημίωση για την απώλεια εισοδήματος, επικαλούμενη την πρόθεσή της να αποκτήσει τέτοιο εισόδημα με την εγκατάσταση φυτειών βακκίνιου στους τυρφώνες που περιλαμβάνονται στα ακίνητα.

Το άρθρο 30, παράγραφος 1, του κανονισμού 1305/2013 προβλέπει ότι η ενίσχυση χορηγείται ως αντιστάθμιση για την απώλεια εισοδήματος. Εάν ο εν λόγω κανονισμός εφαρμόζεται και επί των τυρφώνων, το Senāts (Ανώτατο Δικαστήριο) διατηρεί αμφιβολίες σχετικά με το εάν, σε περίπτωση όπως αυτή, μπορεί να θεωρηθεί ότι συντρέχει για τον ενδιαφερόμενο απώλεια εισοδήματος. Δηλαδή, εάν ένα πρόσωπο δικαιούται να λάβει ενίσχυση βάσει του συστήματος Natura 2000 εφόσον, όταν απέκτησε το ακίνητο, γνώριζε τους περιορισμούς που είχαν επιβληθεί στο εν λόγω ακίνητο και τις επιπτώσεις του περιορισμού αυτού στην άσκηση ενδεχόμενης οικονομικής δραστηριότητας.

13. Λαμβάνοντας υπόψη τα ανωτέρω, το Senāts (Ανώτατο Δικαστήριο) κρίνει ότι, προκειμένου να αποσαφηνιστεί η ερμηνεία που πρέπει να δοθεί στις διατάξεις του κανονισμού 1305/2013, είναι απαραίτητο να παραπεμφθεί η υπόθεση ενώπιον του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Διατακτικό

Σύμφωνα με το άρθρο 267 της Συνθήκης για τη Λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης, το Senāts (Ανώτατο Δικαστήριο):

αποφασίζει

να υποβάλει ενώπιον του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης τα κάτωθι προδικαστικά ερωτήματα:

- 1) Πρέπει το άρθρο 30, παράγραφος 6, στοιχείο α', του κανονισμού (ΕΕ) 1305/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 17ης Δεκεμβρίου 2013, για τη στήριξη της αγροτικής ανάπτυξης από το Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο Αγροτικής Ανάπτυξης (ΕΓΤΑΑ) και την κατάργηση του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1698/2005 του Συμβουλίου, να ερμηνευθεί υπό την έννοια ότι οι τυρφώνες αποκλείονται εντελώς από τις πληρωμές που πραγματοποιούνται στο πλαίσιο του συστήματος Natura 2000;
- 2) Σε περίπτωση αρνητικής απάντησης στο πρώτο ερώτημα, περιλαμβάνονται οι τυρφώνες στις γεωργικές ή στις δασικές περιοχές;
- 3) Σε περίπτωση αρνητικής απάντησης στο πρώτο ερώτημα, πρέπει το άρθρο 30 του κανονισμού 1305/2013 να ερμηνευθεί υπό την έννοια ότι κράτος μέλος μπορεί να αποκλείσει εντελώς τους τυρφώνες από τις πληρωμές που πραγματοποιούνται στο πλαίσιο του συστήματος Natura 2000 και ότι τέτοιες εθνικές διατάξεις είναι συμβατές με τον αντισταθμιστικό σκοπό των εν λόγω πληρωμών, τον οποίο προβλέπει ο κανονισμός 1305/2013;
- 4) Πρέπει το άρθρο 30 του κανονισμού 1305/2013 να ερμηνευθεί υπό την έννοια ότι κράτος μέλος μπορεί να περιορίσει τη χορήγηση ενισχύσεων για τις περιοχές του δικτύου Natura 2000 προβλέποντας τη δυνατότητα ενίσχυσης μόνο σε περίπτωση επιβολής περιορισμού σε συγκεκριμένο είδος οικονομικής δραστηριότητας, όπως, για παράδειγμα, στις δασικές περιοχές, μόνο για την άσκηση δραστηριοτήτων δασικής εκμετάλλευσης;
- 5) Πρέπει το άρθρο 30, παράγραφος 1, του κανονισμού 1305/2013, σε συνδυασμό με το άρθρο 17 του Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης, να ερμηνευθεί υπό την έννοια ότι ένα πρόσωπο, επικαλούμενο τα σχέδιά του για την άσκηση νέας οικονομικής δραστηριότητας, δικαιούται πληρωμής στο πλαίσιο του συστήματος Natura 2000 εάν, όταν απέκτησε το ακίνητο, γνώριζε ήδη τους περιορισμούς στους οποίους αυτό υπόκειται;

Να αναστείλει τη διαδικασία έως την έκδοση της απόφασης του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

[*παρλειπόμενα*]